

Визначення прав людини

Стадіон Старлайт

Епізод 1

У цьому наборі слайдів зібрано інструкції до першого епізоду гри «Стадіон Старлайт». Тренерам вільно використовувати чи адаптувати слайди, залежно від формату проведення гри та рівня підготовки учасників/учасниць.

Які існують права людини?

Цілком імовірно, що учасники/учасниці вже мають власне уявлення про те, що є правами людини і що ними не є. Для розминки попросіть їх навести приклади відомих їм прав людини. Це коротке обговорення веде безпосередньо до наступного слайду. Якщо учасники/учасниці не запропонують свого варіанту відповіді, можете перейти до наступного завдання.

Якщо учасники/учасниці дадуть відповіді, постарайтеся їх записати. Вони стануть корисними орієнтирами під час подальшого обговорення.

Обов'язково поясніть учасникам/учасницям, що права людини визначаються не особистими переконаннями окремих людей – існує узгоджений перелік таких прав.

Чи кожна людина має право...

- ...не піддаватися фізичному насильству?
- ...не піддаватися образливим висловлюванням?
- ...мати доступ до чистої води?
- ...мати доступ до мережі TikTok?
- ...сповідувати будь-яку релігію за власним вибором?
- ...вступати в романтичні стосунки з будь-ким за власним вибором?
- ...на справедливе ставлення згідно із законом?
- ...їсти морозиво на вечерю?
- ...збиратися в громадських місцях?

Виходячи з обговорення щодо попереднього слайду, запропонуйте цей список на розгляд учасників/учасниць. Опрацюйте список усією групою і попросіть учасників/учасниць визначити, чи є кожна позиція правом людини, чи ні. Вони можуть дати відповідь підняттям руки у разі згоди. Ви також можете попросити учасників/учасниць з протилежними поглядами пояснити свою думку. Зверніть увагу, що тут є правильні і неправильні відповіді, але важливо зрозуміти думки учасників/учасниць і разом обговорити нюанси і розбіжності у поглядах.

На завершення тренеру слід розказати про Загальну декларацію прав людини – основоположний документ, що описує та закріплює права людини.

Права людини – це...

Спираючись на щойно проведenu розмову про те, що є і що не є правами людини, разом із групою сформулюйте одне речення, яке могло би визначити поняття «права людини». Для заохочення дискусії поставте такі запитання: До кого застосовуються права людини? У яких ситуаціях мають застосовуватися права людини? Чи можуть права людини бути обмежені?

Якщо дозволяє місце в аудиторії, запропонуйте писати/поправляти визначення на дошці в режимі реального часу. Тоді учасники/учасниці бачитимуть, як їхні ідеї поєднуються та складаються в одне речення.

На завершення тренер має звернутися до основних принципів, що лежать в основі прав людини: невід'ємність, універсальність, неподільність, взаємозалежність, рівність та недискримінація.

Права людини – це правові гарантії, що забезпечують захист окремих осіб і груп, без жодного розрізнення, від посягання на людську гідність з боку держави й інших суб'єктів.

Дайте учасникам/учасницям час прочитати й осмислити це речення. Потім прочитайте його вголос самі чи попросіть когось із учасників/учасниць це зробити. Запропонуйте їм порівняти це визначення з тим, яке вони дали самі – наскільки ці визначення близькі? Чи є між ними значні подібності або відмінності?

Зазначте, що це визначення, хоча воно і ґрунтовне, є дуже стислим. Поясніть, що далі ви разом розберете його по частинах.

Права людини – це правові гарантії, що забезпечують захист окремих осіб і груп, без жодного розрізнення, від посягання на людську гідність з боку держави й інших суб'єктів.

Запитайте, чи когось дивує, що визначення починається з цих слів. Більшість людей схильні думати, що права людини є нематеріальними, вродженими цінностями, але насправді держава завжди залучена до їх забезпечення. Наголосіть на таких тезах:

- *Люди не несуть відповідальності за забезпечення прав людини.*
- *Обов'язок забезпечувати права людини покладається на державу.*

Поясніть, що ключову роль у здійсненні прав людини в кожній країні відіграють закони, політика, процедури та механізми, які діють на національному рівні.

Права людини – це правові гарантії, що **забезпечують захист окремих осіб і груп, без жодного розрізнення**, від посягання на людську гідність з боку держави й інших суб'єктів.

Цей текст є досить однозначним, проте варто нагадати учасникам/учасницям про існування маргіналізованих або ізольованих груп (ув'язнені, біженці), права яких можуть бути порушені саме через їхню належність до цієї групи.

- Кожна людина наділена правами людини, незалежно від національності, походження чи поведінки.

Тому в низці документів з прав людини окремо визнано права певних груп з метою захистити їх від дискримінації та врахувати їхнє несприятливе, вразливе становище в суспільстві (наприклад, права осіб, позбавлених волі, тощо). Ці засоби захисту не створюють нових прав. Вони спрямовані на забезпечення рівного доступу до прав, закріплених у Загальній декларації прав людини.

Права людини – це правові гарантії, що забезпечують захист окремих осіб і груп, без жодного розрізнення, від посягання на людську гідність з боку держави й інших суб'єктів.

Ключовим у цій частині нашої формули є поняття «людської гідності». Визначити це поняття може бути непросто. Попросіть учасників/учасниць дати власне визначення, а потім запропонуйте таку дефініцію:

- По своїй суті поняття «людська гідність» ґрунтується на переконанні у тому, що всі люди мають особливу цінність, яка зумовлена виключно їхньою людською природою. Кожен, незалежно від належності до певного класу, раси, ґендеру, релігії, від своїх здібностей чи будь-яких інших факторів, має людську гідність тому, що є людиною.

Іншими словами, це повага, яку виявляють до кожної людини тому, що вона є людиною. За бажання, можна порівняти поняття людської гідності з характерним для минулих часів більш шанованим статусом осіб «вищого класу» (наприклад, «достойники» чи «достославні члени королівської сім'ї»).

Варто зазначити, що повага до «людської гідності» пояснює те, що люди наділені правами людини з народження, вони не мають якось заробляти чи заслуговувати ці права.

Права людини – це правові гарантії, що забезпечують захист окремих осіб і груп, без жодного розрізнення, від посягання на людську гідність з боку держави й інших суб'єктів.

Держави зобов'язані поважати, захищати і просувати права людини.

Оскільки, як ми тепер розуміємо, права людини є невід'ємними правами, наданими всім людям від народження, а ТАКОЖ вони є офіційною правовою гарантією з боку держави, поєднати ці два поняття може бути складно. На завершення заняття роз'ясніть ту роль, яку в цьому випадку має відігравати держава.

- *Поважати права людини: уникати активного втручання в права людини.*

- *Захищати права людини: не дозволяти іншим суб'єктам порушувати права людини.*

- *Просувати права людини: вживати активних заходів на підтримку прав людини.*

Тренери можуть нагадати, що держави мають як позитивні, так і негативні зобов'язання щодо дотримання прав людини. У широкому сенсі, позитивні зобов'язання – це зобов'язання «робити щось» для забезпечення поваги до прав людини та їх захисту. Негативні зобов'язання стосуються обов'язку «не робити нічого», тобто утримуватися від дій, що перешкоджали б дотриманню прав людини.